

Fakty o trojramennom kríži v sedle Tri kríže

Rok 1834 - Prvá písomná zmienka o trojramennom kríži hovorí, že bol z dubového dreva a vydržal 60 rokov.

Rok 1894 - Kremnickí turisti postavili na tom istom mieste nový trojramenný kríž, taktiež z duba. Kríž vyrobil tesársky majster Ignác Husár.

Rok 1994 - Neznámymi neprajníkmi bol na trojramennom kríži zosekaný nápis, ktorý bol v maďarčine a hovoril o tom, že kríž zhotovil tesársky majster Ignác Husár.

Rok 2002 - V jeseni, neznámy páchatel' odpíliť 108 rokov starý kríž, a tento monument Kremnických vrchov spálil na blízkom ohnisku.

Rok 2003 - 5. septembra slávnostné znovupostavenie kríža, za účasti 200 turistov a hostí. Slávnostný akt vyvrcholil požehnaním kríža pátrom Gerhádom a piesňou Hoj vlast' moja v podaní Štefana Babiaka.

O znovuzrodenie trojramenného kríža sa zaslúžili:

František Schmidt z Kremnice a jeho priatelia zo SOU pre sluchovo postihnutú mládež Kremnica, KST Kremnica. Z banskobystrickej strany to boli členovia KST Banská Bystrica - Kremnička a Horné Pršany,

Poľovnícke združenie Ortúty, Redakcia časopisu Cestovateľ a Krásy Slovenska a iní známi i neznámi priaznivci.

Pri kopaní základov na osadenie nového kríža bola dňa 5.7.2003 v podloží pôvodného kríža nájdená olovená rúrka o priemere 35 mm a dĺžke 350 mm. Po odbornom preskúmaní nález na Úrade pamiatkovej starostlivosti v Banskej Bystrici bola nájdená vo vnútri olovenej rúrky uložená sklenená nádobka - rúrka, v ktorej bol na bavlnenom papieri o rozmeroch 430 x 340 mm v maďarskom jazyku napísaný tento odkaz.

Odkaz

„V roku 1834 bol postavený trojramenný kríž no behom času zubom železným bol zničený. Vydržal 60 rokov. Na jeho mieste postavili nový kríž pre kremnických výletníkov, ktorý mal slúžiť pre to, aby ho obdivovali turisti v tejto krásnej prírode.

Aby bol symbolom spolunažívania v láske a upozornením kremnických turistov aby obdivovali krásy prírody, ktorú stvoril Všemohúci. Preto sme sa rozhodli obnoviť kríž, aj pre turistov ďalších generácií. Opäť bude slúžiť obnovený (nahradený) trojramenný kríž z duba ktorý sme postavili v roku 1894. Nakoľko postavenie kríža stojí určité výdavky, (20–30 forintov), požiadali sme o finančné prispевie darcov. Po vyúčtovaní, bude zvyšok peňazí použitý na oslavy prvého výročia znovu postavenia kríža.

V Kremnici 8. júla 1894“

Na druhej strane Odkazu je kompletne vyúčtovanie nákladov na stavbu kríža, ktoré činilo 16 forintov a 60 grošov. Najviac obdržal stavitel' kríža tesársky majster Ignác Husár a to 12 forintov a 12 grošov.

Od darcov sa vyzbieralo 25.50 foritov a rozdiel 8.90 forintov sa použil 14. júla 1895 na spomenuté prvé výročie znovupostavenia kríža.

Vedľa je zoznam darcov, ich meno, funkcia a vlastnoručný podpis. Spolu je to 25 darcov, ktorí prispievali najčastejšie 1 forintom a je to vlastne celá kremnická honorácia. Primátor a viceprimátor, stoličný sudca, hlavný mestský notár a podnotár, úradníci, doktori medicíny, inžinier, kňaz, profesor gymnázia a jeden remeselník.

Uvedený nález z Troch krížov je uložený v Stredoslovenskom múzeu v Banskej Bystrici.